

14 oktober 1914

Geïnterneerden.

Met verzoeken om inlichtingen betreffende geïnterneerde militairen van vreemde legers moet men zich niet wenden tot het departement van oorlog, doch tot het informatiebureau van het Rode Kruis, Kneuterdijk, 's-Gravenhage.

Gisternamiddag zijn te Utrecht drie lange treinen met geïnterneerden, in het geheel ongeveer 4500, gepasseerd. Ze gingen naar Amersfoort en Harderwijk. Op het station te Utrecht werden de militairen voorzien van eten, drinken en sigaren.

In verband met de internering van een groot aantal Belgische militairen te Harderwijk heeft de burgemeester van die gemeente de tussenkost van de regering ingeroepen om in de approviandering van de bevolking te kunnen blijven voorzien.

De Belgische geïnterneerde soldaten, die maandagavond te 's-Hertogenbosch werden ondergebracht, zijn gisteren naar de interneringsdepots vertrokken.

Te Vlissingen zijn gisteren nog ongeveer 60 Belgische geïnterneerden en 9 gewonden aangekomen. De gewonden zijn naar Middelburg vervoerd.

's-Gravenhage. Geïnterneerde Belgische soldaten.

Op Ockenburg, bij Loosduinen, wemelt het thans van vreemde uniformen. Het is daar een bonte mengeling van allerhande kledingstukken en hoofddeksels, alle wapens, ja schier alle regimenten van het Belgische leger zijn er vertegenwoordigd.

De geïnterneerde Belgen, want van hen spreken wij, zijn ondergebracht in tenten, welke eerst kortgeleden door een Nederlands bataljon verlaten zijn. Met grote hartelijkheid werden zij door onze soldaten, die in hun onmiddellijke nabijheid gekampeerd zijn, ontvangen, de jongens hadden alles voor hen over. Zo zijn de koks reeds van zaterdag af in de weer geweest zonder zich tijd te gunnen, zelf een behoorlijk maal te gebruiken. Zo hebben de manschappen allen een hunner beide dekens afgestaan, ofschoon het 's nachts daarbuiten reeds lelijk koud is en men 's ochtends soms alles rondom beijzeld vindt. Deze uiting van hulpbetoon is te treffender, aangezien verschillende Belgen reeds dekens bij zich hadden. Enfin, voorlopig behelpten onze eigen soldaten zich nu maar, als het al te koud wordt, met hun overjassen. Maar ofschoon het zo op de duur niet zal kunnen blijven morde geen onzer manschappen: integendeel allen waren verheugd, iets voor de geïnterneerde Belgen te kunnen doen.

Wat de Belgen betreft, zij voelen zich in de nieuwe omgeving (maandagochtend kwamen zij pas het kamp binnen), reeds vrijwel thuis. Velen van hen zijn blij, weer eens goed voedsel te krijgen: de laatste dagen vóór de internering, toen men afgesneden was of voortdurend moest doormarcheren, heeft menigeen gebrek geleden. Zij prezen ons voedsel zeer, gelijk zij over vele dingen volkomen content waren. Ja, er waren er onder hen, die verzocht hadden, zo spoedig mogelijk in de gelegenheid gesteld te worden om hun oprechte dank te betuigen voor de ontvangst en behandeling in Nederland.

Met onze soldaten zijn de Belgen reeds zeer bevriend. Ze hebben hun bv. Franse en Belgische kogels aangeboden, waarvan zij bij hun ontwapening een enkele als souvenir bewaard hadden en die nu door onze mannetjes vol belangstelling bekeken en vergeleken

worden. Zij doen ook allerlei verhalen over het Duitse zware geschut, dat hen op 3½ uur afstand reeds weerloos gemaakt zou hebben. Verschillende wilde geruchten worden verteld, waaraan natuurlijk weinig of geen waarde te hechten is.

Men moet ze daar zo samen aardappelen zien schillen, de Hollandse en de Belgische soldaten, of hen gemeenschappelijk wortels zien schrappen. “Ik zou bijna gaan huilen”, zegde een grappenmaker, die met anderen de zorg voor de uien op zich genomen had. Ach, er zullen nog kortgeleden ogenblikken in zijn leven geweest zijn, waarin werkelijke tranen slechts met moeite onderdrukt werden.

Want moeilijke dagen hebben deze mannen achter de rug, ook zij, die niet, zoals met een kleine minderheid het geval is, reeds in Namen en Frankrijk tegen de Duitsers gevochten hebben. Het zijn grotendeels oudere mannen, landweermannen zouden wij zeggen. De jongste “klassen” zijn slechts schaars vertegenwoordigd. Vele van hen hebben vrouwen en kinderen. En als zij horen, dat honderdduizenden Belgische vluchtelingen over onze grenzen zijn gekomen en dat althans sommige namen van uitgewekenen in de krant staan, grijpen zij die gretig aan. Tevergeefs helaas. “Bijna allen uit Antwerpen”, zuchtte er een, wiens vrouw en kinderen tussen Brussel en Dendermonde woonden. Sinds hoe lange tijd had hij al niets van hen gehoord!

Toch is het reeds gebeurd, dat een gevluchte vrouw in één der op Loosduinen geïnterneerde Belgen haar man herkend heeft. Trouwens, voor het lage prikkeldraad, dat het kamp omgeeft, wemelt het van Nederlanders en Belgen, die komen informeren en aan wie zo mogelijk inlichtingen gegeven worden.

Met de uitdeling van kranten bewijst men de Belgische soldaten een grote dienst. Wij zagen ze belangstellend kennis nemen van de inhoud van allerlei organen, de grote dagbladen zowel als vrij onbekende lokale blaadjes. Natuurlijk hebben zij het allerliefst Belgische bladen, maar ze zijn toch ook reeds zeer dankbaar, als gij hun een Nederlandse krant overhandigt, al staat daarin dan ook misschien nog niet het allerlaatste nieuws. Geïllustreerde tijdschriften doen eveneens opgeld en werden dan ook, voor zover de aanwezige voorraad toeliet, welwillend verstrekt. Franse tijdschriften en boeken echter zijn er bepaald te weinig.

Overste Köhler, bij wie de leiding berust, deelde ons mede, dat de toezending daarvan ongetwijfeld door de Walen ten zeerste op prijs zou worden gesteld. En er zijn dan toch altijd nog enige honderden Walen in het kamp, al bestaat de meerderheid der geïnterneerden ook uit Vlamingen.

In het geheel bedraagt, naar wij menen, het aantal geïnterneerden 1443. Zij zijn door onze officieren in vier compagnieën verdeeld, drie Vlaamse en een Waalse, Belgische officieren zijn op Ockenburg niet te vinden, al zijn natuurlijk wel ettelijke officieren tegelijk met deze manschappen de grens overgekomen. (Meer dan één zou echter, volgens hen, voor de grensoverschrijding zelfmoord gepleegd hebben.) Gelukkig is er evenwel voor elke compagnie een Belgische adjudant-onderofficier aanwezig, aan wie nu (voor zover dat mogelijk is) de leiding is toevertrouwd. Voorts komen er op elke nieuw geschapen compagnie 15 sergeanten.

Het begrip compagnie moet natuurlijk, waar mannen van zo verschillende wapens en regimenten samengebracht zijn, met een korreltje zout opgevat worden. Op het stuk van klederdracht ziet men de grootste variatie en de wildste verwarring: het doet bijna

aan een afdeling Albanezen denken, merkte luitenant Mallinckrodt, die ook in het kamp aanwezig is, glimlachend op.

Maar de geest der Belgen is gelukkig gans niet Albanees, al waren er enkele onder hen, die een ogenblik dachten, dat met de internering alle rangenverschil opgeheven was. Dit nu mag niet het geval zijn: zoveel mogelijk moet het eigen kader leiding blijven geven.

Wat niet wegneemt, dat de Nederlandse officieren, die natuurlijk in laatste instantie de lakens uitdelen, zich ook met volle toewijding het lot der Belgen aantrekken. Misschien zou zelfs nog heden (dinsdag) middag een mars naar Kijkduin gemaakt worden, om de jongens gelegenheid te geven, hun voeten eens goed in zee te wassen. En later, als eenmaal de nieuwsgierigheid van het publiek is gaan minderen, zullen ook grotere tochten ondernomen worden en wellicht zij, die zich het voorbeeldigst gedragen, op een bezoek aan het Vredespaleis enz. onthaald worden. Overigens is het natuurlijk de vraag, of de tenten op Ockenburg nog lang tot huisvesting zullen kunnen dienen: het is daar thans reeds vrij koud, al liggen de Belgen ook met hun veertienen in een tent en al hebben onze manschappen op alle mogelijke wijzen zo goed mogelijk voor hen gezorgd.

Te koud voor pootjebaden zullen zij het intussen nog wel niet vinden. Een paar zeer ontwikkelde soldaten, jonge mannen, die thans onder andere als tolk en bemiddelaar dienst deden, vertelden ons, dat het hen was opgevallen, hoe spoedig na hun aankomst de Belgen zich hadden gereinigd en verschoond, terwijl bv. het wassen van de voeten, een zaak toch, ook uit militair oogpunt van zo grote waarde, door sommige Nederlandse soldaten weleens wat al te dikwijls nagelaten wordt. Aan die wens naar lichaamsreinheid der

Belgische soldaten wordt natuurlijk gaarne tegemoet gekomen: ieder hunner kan twee stel verschoning krijgen.

Ook uit hygiënisch oogpunt verdient dit aanbeveling. Trouwens, over de gezondheidstoestand viel (naar we van overste Köhler vernamen) niet te klagen, afgezien dan van enige doorgelopen voeten. Dit neemt niet weg, dat men dinsdagochtend met een nauwgezet medisch onderzoek begonnen is, waaraan vier dokters en twee semiartsen deelnamen. Ook werd zorg gedragen voor een behoorlijke registratie van de namen. Nauwkeurig werd ieders leeftijd enzovoort te boek gesteld en nagegaan, of hij gehuwd of ongehuwd is. De daarop betrekking hebbende staten zullen binnenkort aan de Nederlandse legercommandant en de Belgische consul-generaal aangeboden worden en langs die weg in handen der Belgische regering komen.

Verscheidene geïnterneerden zijn infanteristen van de vestingbataljons, al zijn (naar wij reeds mededeelden), schier alle wapens vertegenwoordigt en al vindt men ook vestingartilleristen, veldartilleristen, cavalieristen en genisten onder hen. Velen dragen zware baarden en zien er veel ouder uit dan het gros onzer in Loosduinen gekampeerde militairen. Als zo'n compagnie van deze laatsten langs hen heen trekt, staan zij belangstellend daarnaar te kijken. Doch ook de Belgen zelf zagen wij reeds per compagnie optrekken. Behalve hun eigen kader hebben zij ook hun eigen hoornblazers, terwijl hun koks zich reeds bij meer dan een gelegenheid verdienstelijk wisten te maken. Zij voelen zich dan ook niet als gevangenen. Toch glimlachen zij dankbaar als men hun nog eens ten overvloede toevoegt, dat ze hier geen prisonniers zijn, doch geïnterneerden. Naar de loop der krijgsverrichtingen in Frankrijk en België informeren zij met grote belangstelling.

Op ons maakten deze geïnterneerden (afgezien dan van de vreemdsoortige wisseling van uniformen, kleren en hoofddeksels) een gunstige indruk. Het zijn goeddeels flink gebouwde, gemoedelijke kerels, verheugd, als zij hun veldflessen met koffie konden vullen, blij opspringend, toen de boter voor het commiesbrood rondging. Nochtans verkeerde menigeen in een min of meer gedrukte stemming, wie zal het verwonderen? Maar hierover waren allen het eens, dat zij het thans best hadden en dat in het bijzonder het voedsel uitstekend was.

En als men hen daar zo zag rondlopen, sommigen met een pijp of een sigaret in de mond, kon men zich bijkans niet voorstellen, dat deze mannen nog slechts enkele dagen geleden door mitrailleurs en kanonnen van twee zijden bedreigd werden en slechts door een overijlde vlucht over de Zeeuwse zuidgrens het lijf konden redden. Het scheen alles reeds zo veraf in de rustige gemoedelijkheid van dit geïnterneerdenkamp.

Geïnterneerden.

Hedenmorgen is te Utrecht wederom een trein met geïnterneerden voorbijgekomen, die naar Harderwijk vervoerd werden.

Met deze trein zijn tevens 182 Belgische gevangenen vervoerd naar Veenhuizen, die aan de grenzen waren aangehouden.

De politie te Utrecht heeft heden twee Belgen, die als krijgsgevangenen hadden weten te ontsnappen, ter beschikking van de militaire autoriteit gesteld.

De op Ockenburg bij Loosduinen geïnterneerde Belgische soldaten hebben gisteren namiddag van 1 tot 3, begeleid door een peloton infanteristen van de daar gekampeerde Nederlandse troepen aan

het hoofd en achter de lange colonne, een wandeling gemaakt naar het strand bij Kijkduin. Een hoornblazer van de linesoldaten onder de geïnterneerden hield er met het marssignaal pas in.

Oostburg, 13 oktober. Verscheidene geïnterneerden zijn weer doorgezonden.

Geïnterneerden.

Gisteravond zijn te Dordrecht onder militair geleide per stoomboot Zierikzee ongeveer 50 geïnterneerde Belgen met 100 Belgische legerpaarden aangebracht. Hedenmorgen zou de boot naar Vreeswijk vertrekken.

Gesprekken met Belgische geïnterneerden te Amersfoort.

Men schrijft ons uit Amersfoort op 13 december:

Het scheen alsof er geen einde kwam aan het aantal geïnterneerden. Terwijl er zaterdag voor 3500 man plaats gevraagd was, is dit aantal nu, naar mij uit vertrouwde bron verzekerd is, tot 15.000 man aangegroeid. Niet alleen de vier grote kazernes, maar ook de talrijke tenten zijn stampvol. Het aantal officieren wordt op 120 geschat. De meesten zijn op erewoord vrij in hun bewegingen. Ze bewegen zich met hun fleurige uniformen door de straten en hebben bij burgers en in hotels intrek genomen. Het is moeilijk al deze mensen tijdig van eten te voorzien. Ik hoorde van menagemeesters, die in twee dagen niet uit de kleren, of liever niet op het stro geweest waren. Voor vandaag stonden er 21 koeien op het menu, een respectabel aantal. Gelukkig is de geest onder de geïnterneerden best, ze weten, dat wij doen wat wij kunnen.

Terwijl ik gisteren meest Vlamingen sprak, heb ik vandaag uitsluitend Frans sprekenden geïnterviewd; wanneer ze Frans horen spreken, komen ze onmiddellijk toegevoegen. Voor de Walen, die zich nu te midden van hun eigen landgenoten vreemd voelen, is deze tijd veel drukkender dan voor de mannen uit Vlaanderen, die in ons land hun eigen taal horen.

Het eerst dan sprak ik een man van het 12^e regiment vestinginfanterie. Hij was geregeld in de slag geweest, maar had slechts eenmaal twee Duitsers gezien, die gevangen genomen waren. En hij vertelde hoe deze twee man te midden van 4500 Belgen hun onverschrokkenheid bewaarden. Terwijl wij zo stonden te praten, kwamen er twee onderofficieren van de jagers op ons toe. Zij waren voor Namen geweest, maar daar was bijna niet gevochten. Toen zijn zij naar een naburige woning gevlucht, waar zij 14 dagen in burgerkleden doorgebracht hebben, daarna hebben zij zich bij het leger voor Antwerpen gevoegd. De ene had nog een tas van een veldtelefoon, waarin nu in deze tijd zeldzame kadetjes zaten. Ze verheugden zich, dat in hun land, (zij kwamen uit de streek van Charleroi en Namen), zo weinig verwoest was. Alle Belgen, die ik sprak, klaagden erover, dat hun kranten hen zo slecht ingelicht hadden. Men hoorde slechts van overwinningen. Zij zelf wisten wel beter, maar toch, de kranten schreven het. Alleen toen in de laatste dagen de Métropole van Antwerpen de bevolking tot de laatste weerstand aanvuurde, toen het de woorden uit de Marseillaise “formez vos bataillons” aanhaalde, toen wisten wij dat “tout était perdu”.

Eensklaps zag ik een paar Engelse petten; men kan zich mijn verwondering voorstellen toen ik een zuiver Vlaams hoorde, dat de dragers Belgen waren, die de petten op het slagveld opgeraapt hadden. Vanmiddag sprak ik een man van het 5^e

infanterieregiment, die vol bewondering was over de Belgische officieren, die vooraan het front gevallen waren. Hij was vlak voor Leuven geweest, maar de Duitsers hadden hem uit door hen versterkte loopgraven weer teruggejaagd.

Nadat Antwerpen gevallen was, zo vertelde mij deze zegsman verder, gingen we met een trein, waarin ook veel vluchtelingen zaten, naar Oostende. Maar we zouden er niet komen. Bij Moerbeke kwamen de Duitse granaten, en alles wat lopen kon rende terug. We waren een klein uur van de Hollandse grens. Vlakbij de grens kwam een Belgische tweede luitenant op ons af, "we moeten vechten tot het einde, er moet een opening in de Duitse linie komen", zegde hij; maar de Belgen wilden zich niet laten vernietigen, ze staken de Hollandse grens over, ze hadden meer dan hun plicht gedaan. Ons arm land heeft als stootblok gediend tussen Frankrijk en Engeland, geen Fransman heeft ons geholpen, zo klaagde deze infanterist. Niet allen denken echter zo pessimistisch als deze man; het is integendeel opvallend, zoveel optimisten als nog onder de geïnterneerden zijn. Ja, zegde er één, een man van het 12e regiment infanterie, u zult zien, altijd als er eerst zoveel slagen gewonnen worden, dan verliest de winnende partij, omdat zij uitgeput raakt. En een Belgisch officier antwoordde op een hem gedane vraag, dat z.i. de oorlog nog ten hoogste drie maanden kan duren, "dan is de Duits uitgehongerd".

Burgemeester Max van Brussel is maandag door Keulen gekomen en verder vervoerd.

15 oktober 1914

Geïnterneerden.

Gisteren namiddag zijn te Utrecht aangekomen de Belgische luitenants Renard en De Linne, benevens een vijftigtal bereden militairen met hun paarden. De militairen zijn gisteravond doorgezonden naar Assen. De paarden bleven te Utrecht.

Te Breda zijn gisteren namiddag 86 Belgische soldaten geïnterneerd en in de Koninklijke Militaire Academie ondergebracht. Ze waren bij Ossendrecht over de grens gekomen en behoorden tot de bezetting van het fort Stabroek.

De Belgische stafofficieren, die de Breda waren geïnterneerd, zijn naar Amersfoort overgebracht. De Belgische generaal Caster en de kolonel De Mes blijven voorlopig te Breda.

In het militair hospitaal te Breda liggen 25 meest licht gekwetsten.

Te Aardenburg zijn 40 Belgische lansiers geïnterneerd, onder wie drie luitenants en een kapitein, die met een schotwonde in een been opgenomen is in het plaatselijk ziekenhuis. Bij Sint Laureins waren zij na een schermutseling de Hollandse grens overgedreven.

Burgemeester Max is naar het Berliner Tagelblatt meldt, in het kamp van krijgsgevangenen Ohrdruf bij Leipzig aangekomen.

Geïnterneerden.

Sedert gisteravond zijn te Breda voortdurend Belgische militairen geïnterneerd, zodat 169 onderofficieren en minderen afkomstig van verschillende grensplaatsen aldaar verblijf houden. Gestaag komen nieuwe groepjes ontwapenden aan.

Te Neerlinter zijn heden vier Belgische militairen, onder wie een sergeant, door de grenswacht geïnterneerd. Zij zijn onder geleide

naar Roermond gebracht, om vandaar naar het interneringsdepot te worden getransporteerd

Behalve een goede 1000 uitgewekenen, meestal allen uit Antwerpen en omgeving, herbergt Amersfoort thans een kleine 17.000 geïnterneerde Belgische militairen.

De militairen, onder wie twee generaals, verschillende hoofdofficieren en bijna 250 lagere officieren, zijn ondergebracht in de vier infanteriekazernes. De troep, waarbij het gehele reglement grenadiers, met staf en muziek, bestaat uit bijna alle wapensoorten van het Belgische leger.

Op het grasveld, waar de kazernes omheen zijn gebouwd, is een groot tentenkamp opgeslagen, zodat allen een behoorlijk onderkomen hebben.

Er is sprake van, kader en manschappen over te brengen naar het kamp van Zeist, waar te hunnen behoefte barakken zullen worden opgeslagen. De officieren, op erewoord vrij, zouden dan in de stad blijven, terwijl zij om beurten dienst zullen hebben bij hun onderdelen.

Als commandant van het interneringsdepot te Assen is opgetreden de luitenant-kolonel Bernelot Moens, als chef van de staf, kapitein Cambier en als verplegings-officier de luitenant-kwartiermeester Muysen.

Geïnterneerde gewonde Belgische militairen.

Hedennamiddag tussen 4 en 5 uur worden per stoomboot uit Middelburg en Vlissingen alhier verwacht 72 geïnterneerde gewonde Belgische militairen, door de militaire geneeskundige

dienst ter beschikking van het hoofdbestuur van het Rode Kruis gesteld. De gewonden worden door de transportcolonne van het Rode Kruis onder de leiding van de dokters Bouvé en Smitt in ontvangst genomen en overgebracht naar de Rode Kruiskliniek in de Raampoortstraat alhier.

Aan de Zeeuwse grens.

Aardenburg, 15 oktober. Het waren 60 Belgische lansiers, die hier gisteren geïnterneerd zijn, geen 40. De officieren zijn kapitein Nyssens (gekwetst) en de luitenants Kervyn de Merendree, de Raymon en Lascarts.

16 oktober 1914

Geïnterneerden.

In Gaasterland zal ook het terrein der steenfabriek van de bouwmaatschappij Gaasterland te Rijs worden ingericht voor internering van Belgische militairen. Er zullen er voorlopig 1000 worden ondergebracht.

Geïnterneerde gewonden bij deze soldaten.

Met de garnizoenscommandant, generaal Onnen, waren gisteren namiddag dezelfde officieren van de etappediens en de leden van het Rode Kruis, die enkele dagen geleden het eerste alhier aangekomen transport gewonden ontvingen, op de Oosterkade bijeengekomen tot het ontvangen van het tweede transport.

Ongeveer vijf uur meerde de stoomboot Middelburg aan de Oosterkade. Onder geleide van een gewapend detachement, onder bevel van een sergeant, kwamen met deze stoomboot 79 geïnterneerde gewonden en zieke Belgische soldaten uit

Middelburg mee. De meesten waren in burgerkleding: allen droegen een diagnosekaart op de borst. De mensen zagen er vermoeid en vermagerd uit.

Van de 14 brancards en 6 draagbaren, die de Rode Kruiscolonne aan de Oosterkade opgesteld had, behoefde geen gebruik gemaakt te worden. De Belgen namen in de gereedstaande tramwagens plaats en daarmee werden zij vervoerd naar het Rode Kruiskliniek in de Raampootstraat, waar alles tot hun ontvangst in gereedheid was gebracht. Ernstig gewond was er niet een. Een enkele had krukken nodig wegens een wonde aan de voet.

Berlijn, 15 oktober. Het grote hoofdkwartier deelt mee: bij Antwerpen zijn in het geheel vier- tot vijfduizend gevangenen gemaakt. Het is te verwachten, dat er binnenkort nog een groot aantal Belgische soldaten, die burgerkleding aangetrokken hebben, gevangen genomen zullen worden. Volgens mededeling van de consuls van Terneuzen zijn er ongeveer 20.000 Belgische en 2000 Engelse soldaten op Nederlands grondgebied gekomen, waar zij ontwapend zijn. Hun vlucht moet in de grootste haast geschied zijn, hetgeen blijkt uit de massa weggeworpen kledingstukken, vooral van de Engelse Royal Naval divisie.

Nieuwe moeilijkheden bracht nog de internering van omstreeks 30.000 Belgische soldaten en de behandeling der gewonden. In een minimum van tijd werd op het gemeentehuis te Kloosterzande een noodhospitaal voor 57 gewonde Belgen ingericht. Nadat deze thans op een enkele te zwaar gewonde na naar de interneringskampen zijn opgezonden, wordt dit hospitaal ingericht voor de kraamvrouwen en de gelukkig nog zeer weinig talrijke zieken. Ook in het hospitaal te Hulst heeft men de handen vol werk. De

beschikbare medici onder de Leidse studenten assisteren thans op beide plaatsen.

Geïnterneerden.

Gisteren namiddag zijn 200 geïnterneerden te Vlissingen aangekomen met 23 gewonden. In Aardenburg zijn 80 man achtergelaten voor de verzorging van 80 paarden.

Gisterenavond zijn te Dordrecht per schip weer ongeveer 100 geïnterneerde Belgische paarden en soldaten aangekomen. Hedenmorgen is de boot met lading naar Vreeswijk vertrokken.

De politie te Utrecht heeft weer twee Belgische soldaten aangehouden, die bij de internering hadden weten te ontsnappen.

17 oktober 1914

Geïnterneerden.

Gisterenmiddag zijn te Utrecht 80 geïnterneerde Belgische lansiers met 120 paarden aangekomen. De manschappen werden doorgezonden naar Assen; de paarden werden te Utrecht ondergebracht.

Gisterenavond kwam te Utrecht een extra trein uit Vlissingen aan met 460 geïnterneerde Belgische militairen, onder wie vijf officieren. Aan het station werden ze van brood, koffie, tabak en sigaretten voorzien, waarna de trein naar Harderwijk doorstoomde.

Een vliegtuig.

Te Biervliet is een tweedekker, die over de Belgische grens was komen vliegen en bemand met een Fransman en een Belg, vermoedelijk militairen, wegens gebrek aan benzine, gedaald in de Helenapolder, een half uur van de kom der gemeente.

De tweedekker was gemerkt M.F. 120 en had de kleuren blauw, wit en rood. Hij is voorlopig onder bewaking gesteld van de aanwezige politie.

De grenslijn aan de Zuid-Brabantse kant tussen België en Nederland vertoont hier en daar grote inhammen naar ons land toe. In al die hoekige bochten van België zijn de Duitsers bezig de daarin gevluichte of verdwaalde Belgische soldaten op te vangen. Sedert twee dagen is de inham beneden Breda onder handen genomen. Daarin liggen de dorpjes Meer, Meerle, Minderhout, Loenhout en Hoogstraten. Daaromheen zijn te vinden de Nederlandse grensplaatsen Castelle, Nieuw-Strumpt, Het Bos, Grazen, Strijbeek, Rijsbergen, Zundert, Wernhout.

Geïnterneerden.

Uit de Koninklijke Militaire Academie te Breda zijn hedennacht twee geïnterneerde Belgische soldaten gevluicht.

Vanmorgen zijn zes Belgische soldaten, welke vannacht een schermutseling gehad hebben met de Duitse grenswacht, bij Zundert over de Hollandse grens gekomen. Zij worden te Breda geïnterneerd; het zijn vrijwilligers.

De infanteriekazerne te Leeuwarden is aangewezen voor interneringsdepot van Belgische militairen. Maandag a.s. zullen, om het depot te Amersfoort te ontlasten, 1200 Belgische militairen naar Leeuwarden worden overgebracht.

Hedenmorgen zijn te Utrecht terug enige wagens met Belgische geïnterneerden voorbij gekomen, die van Vlissingen naar Harderwijk werden vervoerd.

's-Gravenhage. Geïnterneerden.

Hedenmorgen half acht zijn de 1500, op Ockenburg bij Loosduinen, geïnterneerde Belgische militairen, naar het emplacement van de staatsspoorweg alhier gemarcheerd, om in een 30-tal wagens van Belgische spoorwegmaatschappijen overgebracht te worden naar het interneringskamp te Gaasterland, waar zij in voor dat doel opgerichte barakken zullen worden ondergebracht. Op Ockenburg was de troep gelegerd in tenten, waardoor de mannen last van de koude kregen.

De overbrenging geschiedde door een detachement infanterie ter sterkte van 50 man, onder commando van de eerste luitenant Alofs van het 17^e regiment infanterie uit den Bosch.

Enkelen van de geïnterneerden werden tot aan de trein begeleid door alhier gehuisveste familieleden en kennissen.

Het emplacement van de staatsspoorweg was afgezet door de politie te paard en te voet. Verder waren aanwezig de stationscommandant majoor baron van Slingerlandt en de hoofdcommissaris van politie de heer Versteeg, terwijl de bekende schilder van militaire onderwerpen, de heer Hoyneck van Papendrecht, ijverig schetsen maakte.

Bij het vertrek van de trein wuifden de Belgen met petten en zakdoeken.

18 oktober 1914

Geïnterneerden.

Met een extra trein zijn gisteren ruim 200 Belgische geïnterneerden van Vlissingen naar Harderwijk vervoerd.

Geïnterneerden.

De Belgische generaal De Schepper, die zich met zijn militairen aan onze grenswacht nabij Valkenswaard had overgegeven, is gisteravond per auto naar Breda vertrokken, zijn manschappen hedenochtend naar Harderwijk.

19 oktober 1914

Geïnterneerden.

Te Vlissingen zijn weer een paar honderd geïnterneerden aangebracht onder wie een gewonde kapitein.

Te 1 uur vanmiddag zijn te Heerenveen per extra trein 320 Belgische soldaten aangekomen die bestemd zijn voor het kamp in Gaasterland. Zij gingen per extra trams naar Sint-Nicolaasga en vandaar te voet naar het kamp.

20 oktober 1914

Geïnterneerden.

Gisteren is een trein met een drietal geïnterneerde Belgische hoofdofficieren, benevens een vijftigtal minderen, waarvan velen in de oorlog gewond waren, Utrecht gepasseerd. De manschappen werden naar Harderwijk vervoerd, de officieren naar Zwolle.

Gisteravond kwam met veel vertraging, doordat onderweg een koppeling gebroken was, de trein uit Zeeland aan, waarin 200 geïnterneerden waren. Met een extra trein werden ze naar Harderwijk vervoerd.

Thans zijn er geen geïnterneerden meer te Vlissingen.

Van de 1600 naar het kamp te Rijs gezonde Belgische soldaten, zijn gisteren 600 overgebracht naar Warns (bij Stavoren).

Gisteren zijn te Zwolle vijf Belgische generaals, een hoofdofficier en twee kapiteins aangekomen, die daar zullen worden geïnterneerd.

Gisteren zijn te Breda drie Belgische soldaten binnengeleid, welke bij Wernhout ons land binnengekomen waren; bij Baarle-Nassau is er een over de grenzen gekomen en bij Chaam twee. Bij Postel is een infanterist van het 16^e regiment van Antwerpen in ons land gekomen en naar Eindhoven gebracht.

Sommigen zijn reeds als burger naar Holland gevlucht, doch toen ze niet krijgsgevangen gemaakt werden, weer terug naar België gegaan om eerst hun uniform aan te trekken.

Gewonde Belgische soldaten.

Van de hier aangebrachte gewonde Belgische soldaten zijn uit de Rode Kruiskliniek in de Raampoortstraat, reeds 19 en uit het ziekenhuis op de Coolsingel 5 als hersteld ontslagen. In de marinierskazerne zijn zij voorlopig gehuisvest om van daar naar een van de interneringdepots opgezonden te worden.

De etappe arts, overste Nord, heeft telegrafisch bericht ontvangen, dat heden 31 gewonde Belgische militairen uit Middelburg alhier

worden aangebracht, en dat er woensdag 40 uit Bergen op Zoom zullen volgen.

De collecte, werd hier de vorige week per auto gehouden is ten bate van de Belgische vluchtelingen, heeft ongeveer fl. 1300 opgebracht.

Gewonde Belgische soldaten.

Vandaag zijn weer drie gewonde Belgische soldaten uit de Rode Kruiskliniek in de Raampoortstraat en vijf uit het ziekenhuis op de Coolsingel als hersteld ontslagen. Het in de marinierskazerne verblijf houdende aantal Belgische soldaten is daardoor tot 32 gestegen.

Gisteren hebben deze militairen gratis een bezoek aan de dierentuin gebracht en vanavond zijn voor hen plaatsen in het Casino gereserveerd door de directeur van dit variété.

In plaats van 31, zoals in het ochtendblad gemeld werd, worden hedennamiddag ruim 70 gewonde Belgische militairen uit Middelburg alhier verwacht. Zij worden verdeeld over drie klinieken.

21 oktober 1914

Geïnterneerden.

Aangezien de gegevens omtrent de namen enzovoort der Belgische geïnterneerde militairen nog niet van de verschillende interneringsdepots bij het informatiebureau zijn ontvangen, kan genoemd bureau voornamelijk onmogelijk de talloze telegrafische en schriftelijke vragen om inlichtingen, die geïnterneerden betreffen, beantwoorden.

De verzamelstaten van die gegevens worden vanwege dat bureau aan de Belgische gezant aangeboden. Hoogstwaarschijnlijk zullen de afdrucken van deze staten vanwege de Belgische delegatie binnenkort zowel in Nederland als in België verkrijgbaar worden gesteld.

Te Hansweert is gistermiddag de stoomboot Stad Zierikzee binnengekomen met Belgische lansiers aan boord en ongeveer 100 paarden, die in Zeeuws Vlaanderen waren gevlucht.

Gisteren zijn te Utrecht weer een vijftigtal geïnterneerde Belgische lansiers aangekomen, met 100 paarden. De geïnterneerden werden naar Harderwijk doorgezonden, terwijl de paarden voorlopig te Utrecht zullen blijven.

Rotterdam. Gewonde Belgische militairen.

Met de stoomboot Middelburg I zijn gisteren namiddag te half vijf de verwachte gewonde Belgische militairen aan de Oosterkade alhier aangebracht. Ze kwamen uit Middelburg en Vlissingen en werden begeleid door een detachement, onder bevel van een adjudant-onderofficier. Van de Belgen, onder wie er weer velen in burgerkleding waren, zijn er 30 opgenomen in Sint Franciscusgasthuis, 14 in Eudokia en 24 in de Rode Kruiskliniek in de Raampoortstraat. Van degenen, die in deze kliniek opgenomen werden, zijn er negen per brancard vervoerd. Het vervoer van alle anderen, meest zieken, geschiedde per tram. Slechts van een paar is de toestand ernstig, doch in levensgevaar verkeerd er niet een.

Overste Nord, de etappearts, die met zijn officieren en manschappen ter plaatse was, nam de gewonden in ontvangst. Ook de garnizoenscommandant en anderen waren aanwezig.

Hedennamiddag, met de trein van half drie, wordt uit Bergen op Zoom een detachement van 33 gewonden aan het station Delftse Poort verwacht.

Kardinaal Mercier over de terugkeer der vluchtelingen.

Een correspondent van De Tijd heeft een onderhoud gehad met kardinaal Mercier, de aartsbisschop van Mechelen, die in de eerste plaats aandrang op de terugkeer van de vele naar Nederland uitgeweken priesters, wier hulp in de parochie van het aartsdiocees hij dringend nodig noemde.

En vermeldt toch vooral, aldus ging zijne eminentie voort, dat ik innig de terugkeer wens der gevluchte bevolking. In alle oprechtheid, er is geen enkel gevaar te vrezen. Ik zou het bijzonder op prijs stellen, indien de bladen in Holland de aandacht wilden vestigen op de volgende toezeggingen, die ik van de Duitse overheid verkreeg en welke ik gerechtigd ben in haar naam te doen: 1°. De jongelieden behoeven niet te vrezen, naar Duitsland te worden weggevoerd, om in het Duitse leger te dienen of tot dwangarbeid verplicht te worden. 2°. Indien ergens het politiereglement door enkele personen overtreden wordt, zal de overheid de daders opsporen en de schuldigen straffen zonder de schuld aan de ganse bevolking toe te schrijven. 3°. De Duitse en Belgische overheden zullen alles in het werk stellen om te beletten, dat er gebrek aan voedsel ontstaat.

Eminentie, veroorloof mij op te merken, dat vooral de tweede bepaling een zeer belangrijke is en heel wat geruststellender dan de vroegere verklaring van de keizerlijke Duitse gouverneur, dat hij er niet voor kon instaan, indien bij eventuele ongeregeldeheden de onschuldige bevolking met de schuldigen zou moeten lijden? Mag

ik vragen, is dit gunstig resultaat door uw persoonlijke bemiddeling verkregen?

Dat wil zeggen ... ja, ik heb deze maatregelen voorgesteld en ze zijn goedgekeurd geworden. Ik hoop, dat ze er toe zullen bijdragen, dat alle vluchtelingen in Holland onmiddellijk terugkeren. Door een persbureau in uw land is het bericht verspreid, dat ook ik gevlucht was. Daarvan is echter niets waar. Het was mijn plicht, de mijnen niet te verlaten, nietwaar? De herder moet bij zijn schapen blijven en dat moeten de pastoors ook doen, en de pastoors, die uitgeweken zijn, moeten dus terugkomen.

Voorts gaf de kardinaal als zijn voornemen te kennen (waaraan hij blijkens de telegrammen in dit nummer reeds gevolg heeft gegeven) om naar Mechelen terug te keren en het bisschoppelijk paleis weer te betrekken. De schade daaraan en aan de Sint Romboutskerk acht hij niet onherstelbaar. De kerk heeft veel, heel veel geleden, de toren is minder beschadigd.

Er zal veel nodig zijn, eminentie, om te herstellen, wat in het ongelukkige land verwoest werd.

Ja ... ja ... daartoe zal ontzaglijk veel nodig zijn. Wij gaan er comités voor oprichten, maar er bestaat behoefte aan zo veel. Ook in Engeland worden al comités opgericht en ik ontving reeds geld uit Engeland, Schotland en Ierland. En Holland ...

Een klein ogenblik werd zijne eminentie de ontroering te machtig, hij aarzelde enkele seconden en ik zag tranen in zijn ogen. Met trillende stem vervolgde hij dan:

Holland is een edelmoedig land. Hoe dankbaar ... oneindig dankbaar ben ik het Hollandse volk voor wat het voor onze arme

vluchtelingen gedaan heeft. Die dank kan ik niet genoegzaam uitdrukken. Ik heb verslagen gehoord van teruggekeerde priesters en ik ben er diep van ontroerd. Ze vertelden me, hoe de soldaten in Roosendaal hun brood aan de vluchtelingen gaven, terwijl ze wisten, dat ze vooreerst zelf geen ander zouden krijgen. Neen, voor zo'n opoffering kan men nimmer dankbaar genoeg zijn. En katholiek en niet-katholiek hebben daaraan meegedaan. Dat is mooi, zeer, zeer schoon.

Eminentie, wat Holland voor de arme Belgen gedaan heeft, is uit het hart des volks voortgekomen, en ik weet ook zeker, dat katholiek Nederland niet achter zal blijven om bij te dragen voor de heropbouw van de verwoeste kerken en woningen.

Holland heeft reeds zoveel gedaan. Maar als het ons ongelukkige volk ook hierin nog te hulp wil komen, zou het ons aartsbisschoppelijk bestuur zeer verblijden, dat gaarne in deze moeilijke dagen alle giften aanneemt. En ook de Nederlandse bisschoppen zouden de voor dit doel bestemde gaven wellicht aan ons willen doorzenden. Wij zouden het ontvangene dan over de zwaarst getroffen parochies in den lande kunnen verdelen."

Rotterdam. Gewonde Belgische soldaten.

In plaats van 31, zoals in het ochtendblad gemeld werd, worden hedennamiddag ruim 70 gewonde Belgische militairen uit Middelburg alhier verwacht. Ze worden verdeeld over de Rode Kruiskliniek in de Raampoorstraat, Eudokia op de Bergweg, en het Sint Franciscusgasthuis op de Schiekade.

Gewonde Belgische militairen.

Met een vertraging van 30 minuten is hedennamiddag te 3 uur aan het station Delftse Poort alhier een trein aangekomen, die 33 gewonde Belgische militairen uit Bergen op Zoom bracht. Allen zijn naar de Rode Kruiskliniek in de Raampoortstraat gebracht.

Tien van deze gewonden werden liggend in een ziekentrein vervoerd, onder geleide van hospitaalsoldaten. De overigen waren in een gewoon rijtuig, onder geleide van een detachement, hetwelk onder bevel van een sergeant stond.

Allen werden reeds verpleegd in het hospitaal te Bergen op Zoom. Zij zijn uit het hospitaal te Antwerpen gekomen. Gevaar voor het leven bestaat voorlopig voor geen hunner.

De trein werd bij aankomst opgewacht door de garnizoenscommandant, generaal Onnen, de etappearts, dr. Nord, majoor Wilkens, verschillende dokters, enzovoort.

22 oktober 1914

Geïnterneerden.

Met betrekking tot de internering is met wijziging in zoverre van het bepaalde in de beschikking van 28 augustus 1914 nader het volgende vastgesteld:

1°. Te Bergen bij Alkmaar is een depot gevestigd voor geïnterneerden van Duitse, te Groningen voor geïnterneerden van Engelse en te Gaasterland, Leeuwarden, Kampen, Zwolle, Amersfoort, en Harderwijk, zijn depots gevestigd voor geïnterneerden van Belgische nationaliteit.

Geïnterneerden moeten in verband met hun landaard, naar bovengenoemde depots worden gedirigeerd, met dien verstande,

dat eventueel verder te interneren Belgen voorlopig alleen voor Harderwijk worden bestemd.

Te interneren paarden moeten worden opgezonden naar het algemeen paardendepot te Utrecht; de rijpaarden met eventueel daarbij behorend tuig. Naar door de directeur van het remontewezen te verstrekken aanwijzingen zal de commandant voor voornoemd depot de rijpaarden zenden naar door de directeur op te geven depots der bereden wapens: wat stalling betreft worden zij aldaar voor zoveel nodig ingekwartierd.

Gisteravond zijn te Utrecht weer een honderdtal geïnterneerde Belgische militairen uit Vlissingen aangekomen, benevens een aantal geïnterneerde Belgische marechaussees. Zij zullen naar Harderwijk vervoerd worden.

In het militaire hospitaal te Breda zijn thans 5 gekwetste Belgische soldaten opgenomen.

Hun namen zijn: F. Basteleus, 1^e bataljon 1^e compagnie 10^e linieregiment infanterie; A. Lecrenier, 1^e regiment karabiniers, 6^e bataljon; L. Roufasse, 9^e regiment linie infanterie 2^e bataljon; L. J. E. van der Jeught, 5^e regiment linie infanterie 2^e bataljon; J. Lemmens, 2^e regiment karabiniers 3^e bataljon 1^e compagnie.

De vier geïnterneerde soldaten zijn thans allen naar het interneringsdepot te Amersfoort overgebracht.

In Hotel Central logeren op hun doorreis naar Engeland drie Belgische officieren van gezondheid, die met de thans geïnterneerde troepen op Nederlands grondgebied zijn gekomen.

Zij hebben hun opwachting gemaakt bij de minister van Oorlog en bij de Belgische gezant alhier.

23 oktober 1914

Geïnterneerden.

Gisteren zijn te Vlissingen weer 196 Belgische geïnterneerden aangekomen, onder wie een officier en enkele gewonden.

In het bureau van de Belgische legatie, Nassau Dillenburgstraat 25 in 's-Gravenhage, zijn ter inzage gelegd de lijsten met namen van de Belgische soldaten, die in ons land zijn geïnterneerd en die in de inrichting van het Rode Kruis worden verpleegd.

De Daily Telegraph dringt er op aan dat de departementen van handel en van binnenlandse zaken in Engeland een onderzoek zullen instellen naar de mogelijkheid om de Belgische vluchtelingen aan arbeid te helpen, hetzij door bevordering van huisindustrie, de stichting van nieuwe industrieën of welke andere middelen ook die tot een gezonde arbeidspolitiek behoren. Organisatie is hier zeer dringend geboden, meent het blad.

Van de Zeeuwse grens.

Terneuzen, 23 oktober. Nog gisteren en heden werden betrekkelijk grote groepen geïnterneerden hier doorgevoerd.

Tot 23 oktober zijn hier 32.505 geïnterneerden doorgetrokken, waaronder 360 officieren.

24 oktober 1914

Geïnterneerden.

Hedenavond zijn te Utrecht weer 56 geïnterneerde Belgische militairen uit Vlissingen aangekomen, die bij Hulst over onze grens gegaan waren. Zij zullen naar Harderwijk vervoerd worden.

Gewonde Belgische militairen.

Vier gewonde Belgische militairen, hersteld uit de ziekenhuizen hier ontslagen, zijn naar het interneringsdepot te Harderwijk overgebracht.

Antwerpen, 17 oktober 1914.

Op het katholieke kerkhof te Middelburg is eerder met militaire eer en onder grote deelneming begraven de in het gasthuis aldaar overleden Belgische militair Arthur Deldine. Aan het graf werd gesproken door een wapenbroeder en door een Nederlandse officier. Een Belgische luitenant bedankte.

Belgische militairen.

Heden zijn van hier 15 Belgische militairen, die gewond geweest zijn en in de ziekenhuizen verpleegd werden, naar het interneringsdepot te Harderwijk overgebracht.

Vijftien andere Belgen, die eveneens in de ziekenhuizen verpleegd werden, zijn heden na ontslag ter beschikking van de rivierpolitie gesteld om naar een van de te Kralingseveer liggende lichters te worden overgebracht.

25 oktober 1914

Te Vlissingen zijn tot heden ongeveer 700 gewonde militairen aangekomen, die onder leiding van de dokters Colder en Van Maanen door de transportcolonne der vereniging Eerste Hulp bij

Ongelukken naar de ziekeninrichtingen te Vlissingen en Middelburg zijn vervoerd. Velen ervan zijn al weer naar Rotterdam geëvacueerd.

27 oktober 1914

Lijsten van Belgische geïnterneerden.

Met machtiging van de Belgische legatie in Nederland zullen, volgens gegevens van het informatiebureau van het Rode Kruis te 's-Gravenhage, geregeld lijsten verschijnen van de in Nederland geïnterneerde of zich in hospitalen bevindende Belgische militairen. Deze lijsten zullen worden verspreid in Nederland, België, Frankrijk en Engeland. Vijfentwintig procent van de opbrengst zal worden gegeven aan het Belgische en Nederlandse Rode Kruis.

Gistermorgen is er op de rooms-katholieke begraafplaats te Bergen op Zoom een Belgische soldaat, August Van Rompaye, begraven. Als slippendragers deden dienst enkele Belgische militairen, te Bergen op Zoom geïnterneerd.

Nadat de kerkelijke plechtigheden waren verricht, en het vuurpeloton driemaal zijn schoten had laten horen, heeft de Nederlandse kapitein Ente van Gils een korte toespraak gehouden.

Het inlichtingenbureau der Belgische legatie, Nassau Dillenburgstraat 25 te 's-Gravenhage, verzoekt boeken, zowel Franse als Hollandse, tijdschriften, geïllustreerde weekbladen, spelen enzovoort te willen geven voor de geïnterneerde soldaten.

Gaarne ontving genoemd bureau een en ander toegestuurd aan Hotel Paulez, Korte Voorhout 2.

Op aanvraag is het bureau bereid boeken, enzovoort, te laten afhalen.

Geïnterneerden.

Heden zijn weer vijf gewond geweest zijnde Belgische militairen van hier naar het interneringsdepot Harderwijk overgebracht en zijn er twee Belgen, die in ziekenhuizen verpleegd werden, ter beschikking der politie gesteld.

Met de Middelburgse boot wordt heden namiddag een transport van 15 gewonde Belgische militairen uit Middelburg hier verwacht.

28 oktober 1914

Rotterdam.

Gewonde Belgische militairen.

Veertien gewonde Belgische militairen zijn gistermiddag met de stoomboot Middelburg I uit Middelburg, waar ze reeds in verpleging zijn geweest, aan de Oosterkade alhier aangebracht. Slechts twee hadden het uniform nog aan. Hun toestand is over het algemeen bevredigend. Drie zijn per brancard, de overigen per tram naar de Rode Kruiskliniek in de Raampoortstraat gebracht.

Gewonde Belgische militairen.

De namen van de gisteren namiddag uit Middelburg aangebrachte en in de Rode Kruiskliniek alhier opgenomen militairen zijn:

P. L. Akkerman, C. Tredez, C. de Smet, V. van Elsen, H. Rommelaere, J. Goossens, E. Glinne, H. Paulus, G. van Cleemput, A. Brandts, R. Triest, V. van den Berghe, F. Desplicair en L. Patris.

Heden zijn uit de ziekeninrichtingen alhier zes Belgen ontslagen. Drie zijn er naar het interneringsdepot te Harderwijk gebracht, terwijl de anderen ter beschikking der politie gesteld zijn.

29 oktober 1914

Geïnterneerden. Van zondag tot heden zijn aan de grens bezuiden Eindhoven nog 8 Belgische militairen geïnterneerd.

Bij de militaire overheid te Hengelo heeft zich een Belgische krijgsgevangene aangemeld. Na bij Leuven gevangen genomen te zijn, was hij naar Duitsland overgebracht, van waar hij wist te ontvluchten. De man vertelde, dat hij drie dagen en drie nachten had gelopen om Nederland te bereiken.

Londen, 28 oktober. Het eerste konvooi Duitse krijgsgevangenen van de veldslag in Vlaanderen is in Engeland aangekomen. Velen zijn buitengewoon jong.

30 oktober 1914

Geïnterneerden.

Het eerste gedeelte van het interneringsbarakkenkamp in de legerplaats bij Zeist zal op twee november worden betrokken door 6000 geïnterneerden uit Amersfoort.

De Belgische officieren, te Amersfoort geïnterneerd, hebben, naar het Vaderland meldt, de burgemeester aldaar aangeboden, maandelijks een gift te storten van 800 frank, te gebruiken voor liefdadige doeleinden.

31 oktober 1914

Gewonde Belgische militairen.

Heden zijn 14 gewonde Belgen uit ziekeninrichtingen alhier als hersteld ontslagen. Tien zijn er naar het interneringsdepot te Harderwijk overgebracht en vier ter beschikking der politie gesteld.

Uit Valkenswaard is een gewond Belgisch militair naar hier overgebracht en in de Rode Kruiskliniek ter verpleging opgenomen.

1 november 1914

Geïnterneerden.

Gisteren zijn 7 geïnterneerde Belgische soldaten van Breda naar Harderwijk overgebracht.

Vrijdag zijn te Breda 6 Belgische soldaten geïnterneerd, die bij Wernhout over de grenzen gekomen waren. Zij behoorden tot de binnenste fortelinie van Antwerpen en hadden zich tot nu toe voor de Duitsers in België schuil gehouden. Gisteren zijn er nog 5 bij gekomen.

2 november 1914

Geïnterneerden.

De zaterdag in de Koninklijke Militaire Academie te Breda geïnterneerde Belgische militairen zijn heden naar Harderwijk doorgezonden.

3 november 1914

Geïnterneerden.

De gemeenteraad van Harderwijk heeft gisteravond op voorstel van burgemeester en wethouders besloten, passantenhuizen in te richten voor familieleden van geïnterneerden aldaar, aan wij zij een bezoek brengen. Aan burgemeester en wethouders werd een krediet van fl. 3000 verleend om twee huizen in de stad te huren, een voor vrouwen en een voor mannen, en bij het station een loods te bouwen, voornamelijk voor hen, die 's avonds laat van de trein komen en voor wie de tocht naar de stad bezwaar zou opleveren. In de regel zal er voor niet langer dan twee nachten logies worden verstrekt en zo mogelijk tegen betaling.

De heren Rolin Jacquemijns, vice-president van het informatiebureau van het Rode Kruis te Brussel, Goldschmidt, lid van het hoofdcomité van het Rode Kruis in België, en Ferron, Belgisch afgevaardigde, hebben onder geleide van de Heer Leclercq van het informatiebureau van het Rode Kruis in Nederland bezoeken gebracht aan de interneringsdepots te Harderwijk, Amersfoort, Zwolle en Kampen.

Naar men ons meldt, heeft dit bezoek bij de Belgische heren blijkbaar de meest gunstige indruk achtergelaten.

Belgische militairen.

Heden zijn weer zes gewond geweest zijnde Belgische militairen uit ziekeninrichtingen alhier ontslagen. Drie zijn naar het interneringsdepot te Harderwijk overgebracht, en de andere drie zijn ter beschikking van de politie gesteld.

Verder is naar het interneringsdepot te Harderwijk overgebracht een sergeant van het Belgische leger, die zich op het garnizoensbureau alhier heeft gemeld.

4 november 1914

Geïnterneerd oorlogsmateriaal.

Van de grenzen zijn wederom aangevoerd en in 's Rijks stapelmagazijnen te Delft opgeslagen 500 projectielen van 15 cm met toebehoren, 500 kardoezen en gevulde projectielen voor veldgeschut; voorts een hoeveelheid springstoffen (dynamiet, thoniet enz.) één Duitse en vijf Belgische automobielen en 100 rijwielen.

Nog is aangekomen een stoomschip met 700 drijvende mijnen en er wordt een rijnaak verwacht met oorlogsmaterieel.

Het Duitse en Engelse materieel is licht en tot in de kleinste onderdelen verzorgd; het Belgische is zwaar en in minder goede conditie.

Belgische ministers van Staat.

De heer Cooreman, Belgisch minister van staat, heeft gisteren namiddag het nieuwe interneringsdepot van Belgische soldaten te Zeist bezocht. Hij was vergezeld door de heren graaf de Baillet-Latour, lid van de senaat, en Van Cauwelaert en Wauwermans, leden van de Belgische tweede kamer.

Geïnterneerden.

Het interneringskamp voor Belgische soldaten, op de heide te Zeist, is op het ogenblik ruim half voltrokken. Maandag zijn 6000 Belgische soldaten van Amersfoort, waar ze voorlopig in tenten waren ondergebracht, naar het kampement van Zeist overgegaan. Het wordt daar een hele stad van langwerpige houten loodsen, waarvan elk voor 230 man slaapgelegenheid biedt.

Verder zullen er nog twee grote depots voor Belgische soldaten worden ingericht te Harderwijk en Oldebroek. Al de overige interneringsplaatsen zullen worden ontruimd. Waarschijnlijk zullen reeds over een week of drie de Belgische soldaten zich op hun vaste legerplaats bevinden. Het gehele aantal der geïnterneerde Belgen bedraagt 31.000 man.

De heer J. M. C. Mijnhoff, lid van het Nederlands comité tot steun van Belgische en andere slachtoffers, deelt ons, naar aanleiding van het onlangs in ons blad geplaatste berichtje, waarin o.a. kranten, illustraties, kaart-, dominospelen, enz., voor de geïnterneerden gevraagd worden, mede, dat het zeer wenselijk is, de kranten direct naar de kampen te zenden en dan als volgt te adresseren: "Aan de heer commandant van het interneringskamp te ..."

Deze zendingen kunnen portvrij geschieden, mits het gewicht van iedere zending de 100 gram niet overschrijdt.

De Belgische en enkele Franse geïnterneerden bevinden zich in de kampen te Amersfoort, Harderwijk, Assen, in Gaasterland, te Zwolle, Kampen, Leeuwarden en Zeist (binnenkort te Oldenbroek).

De Duitsers bevinden zich te Bergen (Noord-Holland), de Engelsen te Groningen.

Voor al aan de lezers van dagbladen in de spoorwegwagons wordt dringend verzocht, hun bladen aldus te willen bestemmen.

5 november 1914

Zondag zijn 15 krijgsgevangen burgers van Visé uit Duitsland teruggekeerd. Het waren allen bejaarde mannen. De oudste van hen, voor wie al deze emoties blijkbaar te veel waren, is volgens een

familieel op de terugreis overleden. Op de rug van hun jas was bij allen met witte verf geschreven: Kriegsgefangen Münsterlager.

Uit Aken wordt gemeld dat vandaar 200 arbeiders en ingenieurs in een trein naar Antwerpen zijn vertrokken om aldaar een Zeppelinloods te helpen bouwen.

7 november 1914

Gewonde Belgische militairen.

Heden zijn zes gewond geweest zijnde Belgische militairen uit het St. Franciscusgasthuis alhier, waar zij verpleegd werden, hersteld ontslagen. Drie zijn er naar het interneringsdepot te Harderwijk overgebracht, de anderen werden ter beschikking der politie gesteld.

Hedenmiddag te 4 uur wordt aan het station Delftse Poort alhier uit Roosendaal een transport van 13 gewonde Belgische militairen verwacht.

8 november 1914

Geïnterneerden.

Gisteren zijn twee Belgische soldaten voor de kantonnementscommandant te Stratum geleid. Zij hadden 4 weken rondgezworven. Bij de Achelse Kluis zijn ze over de grens gekomen.

Rotterdam.

Gewonde Belgische militairen.

De 13 gewonde Belgische militairen, die gisteren namiddag 4 uur onder geleide van een sergeant uit Roosendaal aan het station Delftse Poort alhier zijn aangekomen, zijn per tram naar de Rode Kruiskliniek in de Raampoortstraat overgebracht. Zij zijn te Roosendaal reeds in verpleging geweest en zijn allen herstellende.

Maandagvoormiddag te 10 uur 55 komt uit Breda aan het station Delftse Poort alhier een transport van 7 gewonde Belgische militairen, die allen min of meer ernstig verwond zijn geweest en vervoerd zullen worden naar de Rode Kruiskliniek. Overste O. Nord, de etappearts, heeft hen aan het Rode Kruis gedirigeerd.

Geïnterneerde Vlaamse studenten.

Als militairen geïnterneerde Vlaamse studenten hebben tot de Utrechtse studentenafdeling van het Algemeen Nederlands Verbond het verzoek gericht om zich ook hun belangen op geestelijk gebied te willen aantrekken. Om hieraan te voldoen tracht het bestuur der genoemde afdeling te komen tot de vorming van een keurbibliotheek van moderne Nederlandse wetenschappelijke werken, welke ter beschikking der genoemde studenten zal worden gesteld. Waar deze werken op de Belgische universiteiten nog weinig verspreid zijn, heeft de kennismaking hiermee, behalve voor deze studenten ook voor Nederland van belang. Het genoemde bestuur verzoekt aan allen, die tot dit doel willen medewerken, om hetzij goede moderne Nederlandse wetenschappelijke boeken, ook op het gebied der technische wetenschappen, hetzij geldelijke bijdragen, portvrij te willen zenden aan het secretariaat der afdeling, Catharijnesingel 5 te Utrecht.

Overwogen wordt om de boeken, nadat zij aan deze bestemming voldaan zullen hebben, aan te bieden aan de bibliotheek van Leuven.

Belgische militairen.

De namen der gisteren uit Roosendaal alhier aangebrachte en in de Rode Kruiskliniek opgenomen gewonden Belgische militairen zijn: J. Nemsdael, C. Steenput, P. van der Voorde, H. Dhaene, L. Schelfhout, E. Develter, A. Bayé, C. R. Geets, Ch. Bots, A. Desart, J. Ovaert, M. Thiry en J. Santerre.

9 november 1914

Geïnterneerden.

Gisteren zijn te Eindhoven nog 3 Belgische militairen ter internering binnengebracht. Vrijdag is er ook nog een Belgisch sergeant geïnterneerd, die van Antwerpen kwam en na lang omzwerven de Nederlandse grens bereikte.

Gewonde Belgische militairen.

Hedenvoormiddag te 11.15 uur zijn uit Breda in het station Delftse Poort alhier aangekomen zeven gewonde Belgische militairen, die te Breda reeds in verpleging waren. Zij zijn met een ambulancewagen naar de Rode Kruiskliniek in de Raampoortstraat gebracht.

Uit de Rode Kruiskliniek zijn heden 4 herstelde Belgische militairen ontslagen, van wie 2 naar Harderwijk worden overgebracht en 2 aan de politie overgegeven. Uit Eudokia zijn heden 3 Belgische militairen hersteld ontslagen, die allen aan de politie zijn overgegeven.

10 november 1914

Geïnterneerden.

Te Harderwijk komen onder de Belgische geïnterneerden twee gevallen van tyfus voor.

De maatregel, dat geen auto's meer de Belgische grens mogen passeren is een grote schadepost voor de handel, die van Maastricht uit naar België gedreven wordt. Het was gisteren te merken: anders rondom het Vrijthof tal van auto's met bestemming naar Luik, Brussel, enz., die alle gevuld met levensmiddelen weggaan en thans geen een meer.

Nu geen mannen meer uit België mogen, kwamen gisteren de vrouwen brood inkopen en zij trokken met karren de grens over.

11 november 1914

Een Belgisch sergeant der vestingartillerie, die krijgsgevangen was, heeft weten te ontsnappen. Bij Eersel is hij over onze grens gekomen. Hij is naar Eindhoven gebracht.

12 november 1914

Geïnterneerden.

Te Vlissingen zijn gisteren namiddag 10 Belgische geïnterneerde militairen aangekomen.

Geïnterneerden.

Gisteren zijn in de K. M. A. te Breda weer vier Belgische militairen binnengebracht, die dinsdag bij Wernhout over de grens gekomen waren.

Zij behoorden tot de bezetting der Belgische forten en worden heden naar het interneringskamp te Amersfoort overgebracht.

In het militaire hospitaal te Breda zijn thans geen gewonden meer. Dezen zijn naar Rotterdam vervoerd.

Belgische vluchtelingen.

De regeringscommissaris in het Vluchtoord Legerplaats bij Oldebroek, dr. Hendrik Muller bericht, dat zij die trots zijn herhaalde verzoeken voortgaan met vluchtelingen naar dat vluchtoord te zenden zonder verlof van de minister van binnenlandse zaken, zich blootstellen aan afwijzing van die vluchtelingen.

Voorts wijst hij, naar aanleiding der talloze bij hem inkomende navragen betreffende de aanwezigheid in het vluchtoord van bepaalde militairen, erop, dat Oldebroek nog geen interneringskamp is en dat ook in het nieuwe vluchtelingenkamp, dat te Nunspeet wordt gebouwd en onder zijn bevelen zal staan, geen militairen zullen worden opgenomen.

13 november 1914

Geïnterneerden.

Te Breda zijn gisteren weer 4 Belgische militairen in de Koninklijke Militaire Academie geïnterneerd. Zij hadden zich te Wernhout bij de Nederlandse grenswacht aangemeld.

14 november 1914

Geïnterneerden.

De burgemeester der gemeente Harderwijk heeft gisteren, gezien de buitengewone toeloop van vrouwen en verdere familieleden, enz. van geïnterneerden naar die gemeente, hetgeen tengevolge heeft, dat een groot aantal van hen zowel overdag als 's nachts tegen vergoeding logeren in herbergen in particuliere woningen, welke woningen als het ware in logementen worden herschapen, en de controle op deze vreemdelingen, zowel als haar bescherming onvoldoende is, enige algemene voorschriften van politie uitgevaardigd.

Daarbij wordt o.m. het volgende bepaald:

Ieder, die aan personen van vreemde nationaliteit nachtverblijf of woning verschaft, zal daarvan binnen 24 uur schriftelijk ter secretarie opgave moeten doen, onder vermelding van naam, voornamen, leeftijd, nationaliteit, beroep en plaats van herkomst.

Het is verboden aan geïnterneerde militairen, beneden de rang van officier, nachtverblijf of inwoning te verschaffen, tenzij deze voorzien zijn van een schriftelijke vergunning van de commandant van het interneringsdepot.

Ieder die zwervende geïnterneerden, beneden de rang van officier, buiten de voor hen aangewezen kazernementen, kantonnementen of kampen aantreft, is verplicht die te geleiden naar de dichtsbijzijnde bewakingswacht, en daartoe, indien nodig, de hulp in te roepen van de politie of van de militairen van het garnizoen.

Generaal Leman, de verdediger van Luik, had toestemming verzocht voor zijn dochter om hem in zijn gevangenschap te Maagdenburg gezelschap te houden. Namens het Pruisische ministerie van oorlog is hem echter geantwoord, dat die toestemming niet kan worden verleend op grond van de behandeling, die vele Duitse krijgsgevangenen in België en ook in Frankrijk ondervinden.

Geïnterneerden.

Aan de commandanten der 10 interneringsdepots zijn lijsten verzonden van onbestelbare brieven voor geïnterneerden in het inlichtingenbureau Roosendaal.

Spoedig volgt een lijst van vele honderden militairen, door familie te Antwerpen gezocht, welke het Antwerps Centraal bureel voor inlichtingen aan vluchtelingen, Kunstlei 64, Antwerpen, in Holland en in het buitenland (oorlogsterrein, hospitalen, depots van krijgsgevangenen) zal verspreiden.

15 november 1914

Geïnterneerden.

Gistermorgen heeft de grenswacht ten zuiden van Eindhoven weer twee Belgische militairen geïnterneerd.

16 november 1914

Geïnterneerden.

Gisteren heeft zich te Breda een Belgische soldaat aangemeld, die in burgerkleden over de grens was gekomen en onderweg zijn uniform weer had aangetrokken, teneinde voor internering in aanmerking te kunnen komen.

Te Zundert zijn gisteren 11 Belgische soldaten over de grens gekomen. Zij hebben in de Kon. Mil. Academie te Breda overnacht en heden zijn allen naar Harderwijk doorgezonden.

Enige Belgische geïnterneerden in het kamp in Gaasterland, die hun nachtverblijf in de steenfabriek aldaar hebben, zullen naar een ander kamp worden overgebracht.

Lectuur voor de Belgische officieren.

Daar de meesten der hier geïnterneerde Belgische officieren zich in dit nest dodelijk vervelen en voor hen, althans voorlopig, niets wordt gedaan, doe ik aan de lezers en bezitters van Franse lectuur het beleefde verzoek deze na gebruik aan mij af te staan. Degenen, die zich afvragen, of die officieren zelf hun lectuur niet kunnen bekostigen, kan ik al bij voorbaat een antwoord geven, dat de behoefte aan lectuur hun koopkracht verre te boven gaat. Mocht er een te grote toevloed komen, dan wordt het meerdere, alsook de reeds gecirculeerd hebbende boeken, aan het "plaatselijk comité voor de geïnterneerden" afgestaan.

17 november 1914

Geïnterneerden.

Het gemeentelijk interneringsdepot aan de Hondiusstraat is gesloten. De daarin nog vertoevende vluchtelingen, een 20-tal, zijn vertrokken naar het kamp te Oldebroek.

18 november 1914

Geïnterneerden.

Gisteren zijn in de K. M. A. te Breda 3 Belgische soldaten binnengebracht, die bij Wernhout geïnterneerd waren.

Rechtstoestand der geïnterneerden.

Bij koninklijke boodschap van 10 dezer is een wetsontwerp ingediend "houdende voorzieningen betreffende de rechtstoestand van hier te lande geïnterneerde militairen van een buitenlandse mogendheid." Het ontwerp regelt de straf- en tuchtrechtelijke toestand der geïnterneerden en was nodig, omdat het geldende Nederlandse recht in die materie niet voorziet en de Haagse verdragen, die over internering spreken, de geïnterneerden niet aan het nationale militaire strafrecht onderwerpen, zoals art. 8 van het landoorlogreglement wel doet ten aanzien der krijgsgevangenen.

Tot twee opmerkingen van meer algemene aard geeft het ontwerp ons aanleiding. Vooreerst spreekt het van "geïnterneerde militairen van een buitenlandse mogendheid", waaronder de memorie van toelichting ook krijgsgevangenen behorende tot een met Nederland oorlogvoerende mogendheid verstaat. Dit nu is in strijd met de terminologie en van de Haagse traktaten en van onze eigen wetgeving, bv. art 49 van het nog niet ingevoerde Wetboek van Militair Strafrecht. Zowel de traktaten als onze wet houden toch krijgsgevangenen en geïnterneerden uiteen. Waartoe deze gebruikelijke woordenkeus plotseling verlaten en dat zonder enige toelichting? Wilde men er misschien mee te kennen geven, dat het rechtsregime der geïnterneerden zich in niets van dat der krijgsgevangenen onderscheidt? Voor zodanige opvatting is misschien iets te zeggen, maar toch niet voldoende om haar te aanvaarden. Maar bovendien, een terloopse gelijkstelling wat de gehele rechtstoestand betreft zou zeker niet op haar plaats zijn in een

ontwerp, dat slechts betrekking heeft op een onderdeel van die rechtstoestand, zij het een belangrijk onderdeel: het straf- en tuchtrechtelijk deel.

En zo komen wij tot onze tweede opmerking. De bovengenoemde titel der wet is geschikt om de mening te doen post vatten, alsof door het ontwerp het regime der geïnterneerden in zijn geheel geregeld ware. Niets nu is minder juist dan dat, het gehele administratieve recht der geïnterneerden valt bv. buiten het wetsvoorstel en vindt een zeer onvolledige regeling in de verschillende Haagse verdragen, die over geïnterneerden handelen, een onvolledigheid te scherper in het oog springend, wanneer men over de krijgsgevangenschap de uitvoerige voorschriften van het landoorlogreglement leest, waarbij door rechtstreekse regeling of toepasselijkverklaring van landsrecht het gehele regime der krijgsgevangenen genormeerd is geworden.

Er bestaat hier dus ten aanzien van de geïnterneerden een belangrijke leemte in het stellig volkenrecht, en geen regering, die die leemte beter peilen kan, maar die ook beter kan weten, hoe haar aan te vullen, dan de Nederlandse regering, die door de loop van de oorlog over grotere ondervinding beschikt inzake internering, dan enige andere regering, en dan ook wel heel wat meer maatregelen ter zake zal hebben getroffen, dan het wetsontwerp n° 223. Die grote ondervinding legt onze regering ongetwijfeld de verplichting op, het hare te doen, opdat de leemte in het volkenrecht inzake internering zou verdwijnen. Eerste vereiste om die verplichting na te leven is de geheel onjuiste schijn te vermijden, alsof met de "voorzieningen" van ontwerp n° 223 het interneringsrecht kant en klaar zou zijn. Die schijn ware weg te nemen, en de verplichtingen van onze regering ten deze waren te

onderstrepen door te zeggen, dat het ontwerp slechts “enige voorzieningen” inhoudt.

19 november 1914

Geïnterneerden.

Vanwege het Belgische gezantschap in Den Haag is dinsdag in het interneringskamp te Amersfoort aan de luitenant der Belgische gendarmerie Le Clerc uitgereikt het ridderkruis der Leopoldsorde, de hoogste militaire onderscheiding hem bij besluit van de Koning der Belgen geschonken wegens zijn gedrag op het oorlogsterrein.

Deze officier was de eerste, die het binnenvallen der Duitse troepen in België meldde.

Mevrouw de gravin d’Oultremont, echtgenote van de eerste gezantschapssecretaris van België, bracht bij de overhandiging van de ridderorde tevens een bezoek aan de geïnterneerden.

Gisteren heeft de Belgische legatie in Den Haag een zending van 5000 stuks onderkleden gestuurd naar de interneringskampen voor Belgische soldaten. Deze goederen worden gekocht met een gedeelte van de hulpmiddelen, welke inwoners van Glasgow voor de Belgen in Nederland ter beschikking van de gezant hebben gesteld.

Hierbij verdient ook vermelding, dat in Den Haag een kring van Belgische dames, van voorname stand is gevormd, welke een dag werkzaam zijn om de arme Belgische soldaten van wintergoed te voorzien. Reeds hebben zij aanzienlijke hoeveelheden klaar gemaakt.

Na inlichtingen te bevoegder plaats naar de behoefte aan werk en ontspanning, die in het interneringsdepot te Groningen bestaat, doen de heren G. P. van Trooyen, arts, J. A. H. Jockin, dir. Union Life en P. C. Adrian, dir. Ned. St.-Mij. Oceaan, allen te Amsterdam, een beroep op alle landgenoten, die voelen, dat het gedwongen nietsdoen binnen zeer beperkte ruimten een marteling is voor volwassen mannen.

In de eerste plaats zijn nodig middelen van allerlei aard tot instandhouding van een gezonde fysiek. Tengevolge van de grote vraag naar gymnastiektoestellen voor onze eigen, overal verspreide, troepen, is er gebrek in het Groningse kamp aan rekken, ringen, bokken, bruggen, palen en touwen, springplanken en matrassen, staven, halters, knotsen enz.

Zij zullen trachten daarin te voorzien en aanvulling te krijgen met de in Engeland speciaal gebruikelijke gymnastiekmiddelen.

Voor schermoefeningen bestaat aan stokken, maskers en handschoenen dringende behoefte.

Na de lichaamsoefeningen komen de ontspanningsmiddelen in aanmerking tot het in stand houden van een opgewekte geest en muziekinstrumenten zullen voor de komende winteravonden onmisbaar zijn. Muziek en zang, toneel en voordracht moeten worden aangemoedigd en voor lectuur dient in ruime mate te worden gezorgd.

In de behoefte aan de gewenste dagbladen en tijdschriften wordt reeds voorzien.

Veler medewerking kan echter voor de nog ontbrekende artikelen niet worden ontbeerd en bovengenoemde heren vertrouwen, voor

de aanschaffing van het vele nodige op een bijdrage, liefst in geld, te mogen rekenen.

Oorlogsallerlei.

Berlijn, 16 november.

In de laatste tijd is mij herhaaldelijk gevraagd, onderzoek te doen naar de verblijfplaats van Franse of Belgische gevangenen in Duitsland. In de Duitse bladen, ook in de officieuze Norddeutsche Allgemeine Zeitung, had gestaan, dat men daarover ingelicht kon worden in de Krijgsacademie in de Dorotheenstrasse te Berlijn, waar men ook informaties kan vragen over in het Duitse leger staande personen. Dit bericht was echter onjuist, en totnogtoe kon men het adres van buitenlandse krijgsgevangenen in Duitsland slechts te weten komen bij het centrale bureau van het Rode Kruis te Genève. Nu is daar echter verandering in gekomen, want vanavond lees ik, dat men zich thans met schriftelijke of mondelinge vragen naar krijgsgevangenen in Duitsland kan wenden tot de "Abteilung für Kriegsgefangenen-fürsorge des Zentralkomitees der deutschen Vereine vom Roten Kreuz, Abgeordnetenhaus, Prinz-Albrechtstrasse, Berlin". Als men het adres der krijgsgevangenen, hetzij in Duitsland of bij de tegenpartij eenmaal kent, kan men brieven of andere zendingen rechtstreeks aan hen adresseren.

Ik hoop nu maar dat deze mededeling juist is, maar ik vermoed, dat men niet tweemaal een verkeerde inlichting over hetzelfde onderwerp in de wereld zal zenden.

20 november 1914

Geïnterneerden.

Te Assen hebben zich gisteren nog twee Belgische militairen gekleed in burgerkleding ter internering aangemeld.

Tot nadere beschikking is in het binnenlands verkeer vrijstelling van port verleend voor de verzending door en aan in Nederland geïnterneerde buitenlandse militairen van:

- a. Brieven (met inbegrip van briefkaarten) tot een gewicht van 20 gram;
- b. Drukwerken en nieuwsbladen tot een gewicht van 100 gram.

De portvrij te verzenden stukken moeten, voor zoveel zij afkomstig zijn van de bedoelde militairen, aan de adreszijde dragen de aanwijzing:

Portvrij

Franc de Port

Militaires étrangers internés dans les Pays-Bas

Stukken, welke niet beantwoorden aan de hiervoren genoemde bepalingen, zullen met port worden belast.

Geïnterneerden.

Te Zundert heeft zich bij de grenswacht terug een Belgisch soldaat aangemeld, die in de Koninklijke Militaire Academie te Breda geïnterneerd is.

21 november 1914

Een Belgische krijgsgevangene te Münsterlager schrijft op een briefkaart in het Frans aan zijn te Maastricht vertoevende vrouw, dat de toestand er gewoon onhoudbaar is. Ze liggen op de vloer, hebben het er koud, het voedsel is onvoldoende en wat het ergste is, het wemelt er van ongedierte. Ratten, muizen, vlooiën, ja, nog veel erger. Hij zegt, dat, indien er geen verandering komt, de oudere mannen het niet overleven, terwijl van de jongeren misschien niet de helft hun land zullen terugzien.

Trouwens reeds weken geleden schreven de mannen, dat ze het er in hun zomerpakjes zonder overjassen zo koud hadden. Door bemiddeling van een kennis zijn toen verschillende jassen opgezonden.

22 november 1914

Geïnterneerden.

Naar de Nieuwe Courant meldt, is ongeveer tezelfdertijd als de twee op parool in hun bewegingen vrijgelaten geïnterneerde Duitse officieren uit Alkmaar, ook een in dezelfde omstandigheden verkerende Belgische 2^e luitenant ontsnapt.

24 november 1914

De 3000 Belgische vluchtelingen uit het kamp te Oldebroek vertrekken vrijdag naar Nunspeet, waarna het kamp door geïnterneerden betrokken wordt.

De te Leeuwarden geïnterneerde Belgische militairen hebben aan H. M. de Koningin verzocht, daar te mogen blijven.

25 november 1914

Geïnterneerden. Maandag hebben zich aan de Koninklijke Militaire Academie te Breda twee Belgische soldaten ter internering aangemeld. Zij kwamen reeds voor de derde maal, de beide vorige keren waren zij afgewezen, daar zij niet in het bezit waren van hun uniform en de nodige papieren. Thans voldeden zij aan alle eisen en werden zij aangenomen.

Gisteren zijn nabij Zundert twee Belgische militairen over de grens gekomen en naar Breda opgezonden. Hoogstwaarschijnlijk gaat het viertal vandaag naar Harderwijk.

Geïnterneerden.

Te Eindhoven is weer een Belgisch soldaat, afkomstig uit Neerpelt, ter internering binnengebracht. Hij is te Hasselt aan zijn bewakers ontsnapt.

26 november 1914

Belgische studenten.

De Standaard meldt, dat van het ministerie van oorlog bij dr. Kuyper bericht is ingekomen, dat een lijst wordt opgemaakt van alle Belgische studenten, die zich onder de hier te lande geïnterneerden bevinden; alsmede dat lokalen voor het houden van voorlezingen beschikbaar zullen worden gesteld; maar dat nog niet te beslissen valt, of al deze studenten in een depot, bv. Amersfoort, zullen onder te brengen zijn. Verzamelen in Utrecht kan in geen geval.